Compilatoare

Analiza sintactică - LR

Ce am facut pana acum

- Structura generala a unui compilator
- Analiza top-down (LL)
- Urmeaza:
  - Analiza bottom-up (LR)
  - Analiza semantica
  - Generare de cod
  - Optimizari

Sumar pt. cursul trecut

- Analiza descendenta urmareste derivarea stanga
- Doua tipuri:
  - Descendent recursiva parsere 'de mana'; design pe baza de diagrame de tranzitii
    - Poate fi predictiva sau cu backtracking
      - Cum?
  - LL bazat pe tabele (construite cu FIRST,FOLLOW) pentru generatoare de parsere (de ex. JavaCC, ANTLR)
    - In general, predictive ANTLR are backtracking
      - Unde are backtracking?
- Analizoarele predictive nu functioneaza pe gramatici recursive stanga, nefactorizate, cu ambiguitati

Analiza descendent recursiva

```
Nonterminal A -> a1 | a2 | ... | an
```

```
A() {
    if lookahead ∈ FIRST(a1 FOLLOW(A))
        code for a1 ...
    else if lookahead ∈ FIRST(a2 FOLLOW(A))
        code for a2 ...
    .
    else if lookahead ∈ FIRST(an FOLLOW(A))
        code for an ...
    else ERROR();
}
```

Terminal (sym)

Terminologie: LL vs LR

- LL(k)
  - Scaneaza intrarea "Left-to-right"
  - "Left-most derivation" deriveaza mereu cel mai din stanga neterminal
  - k simboluri de lookahead
  - Face o traversare in pre-ordine a arborelui de parsare
- LR(k)
  - Scaneaza intrarea "Left-to-right"
  - "Right-most derivation" 'deriveaza' cel mai din dreapta neterminal
  - k simboluri de lookahead
  - Face o traversare in post-ordine a arborelui de parsare

Algoritmi LL

- LL(1) cauta 1 simbol
- LL(k) cauta k simboluri (k=finit)
  - Full LL(k) vs. Strong LL(k)
- LL(*) cauta un sir de simboluri definit de un AFD (limbaj regulat)
- Mai multe informatii
  - LL(*) The definitive ANTLR reference
  - Grune, Jacobs Parsing Techniques (www.cs.vu.nl/~dick)

ANALIZA ASCENDENTA

Parserul ascendent

Un parser ascendent, sau "parser shift-reduce", incepe de la 'frunze' si construieste spre varf arborele de derivare

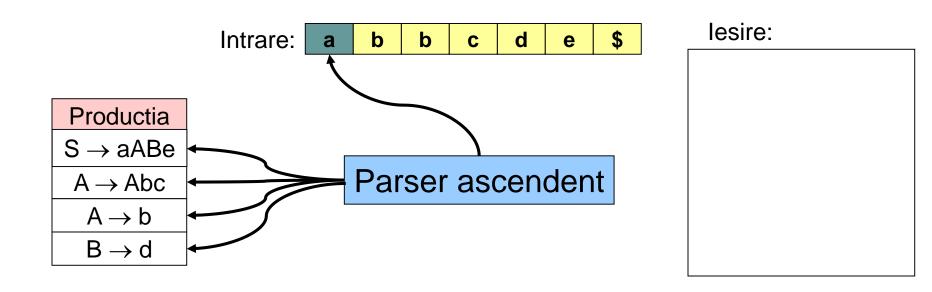
Pasii de reducere urmaresc o derivare dreapta in ordine inversa

Sa consideram GRAMATICA:

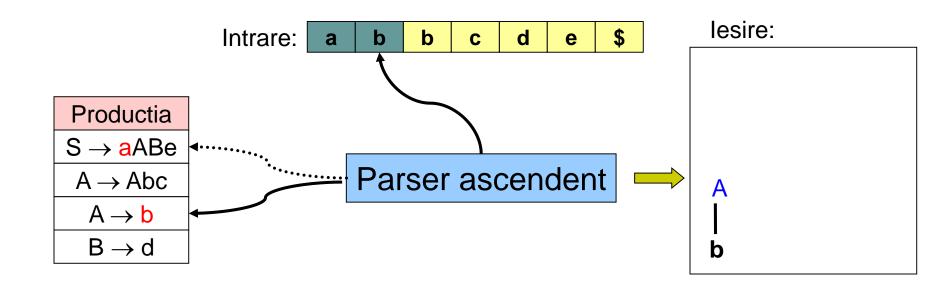
$$S \rightarrow aABe$$

 $A \rightarrow Abc \mid b$
 $B \rightarrow d$

Vrem sa parsam sirul de Intrare abbcde.

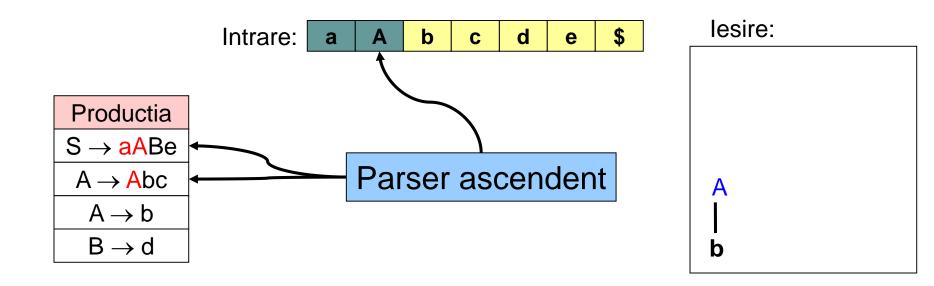

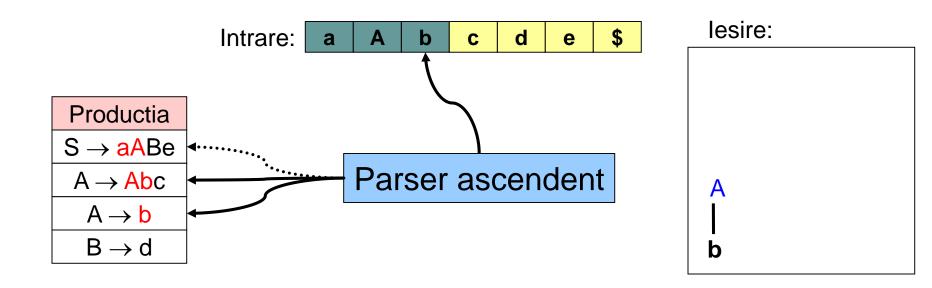

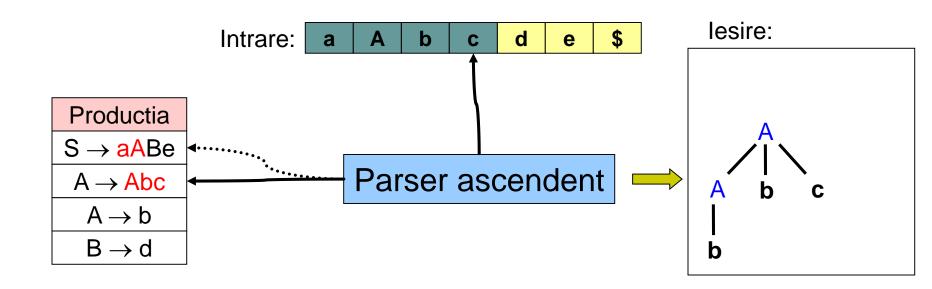

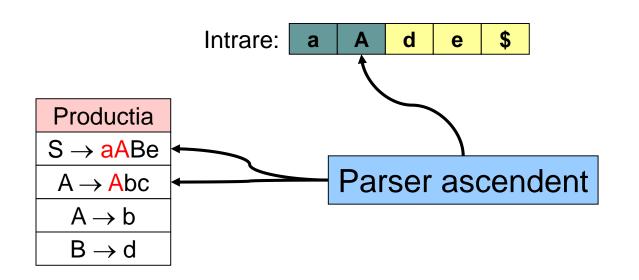

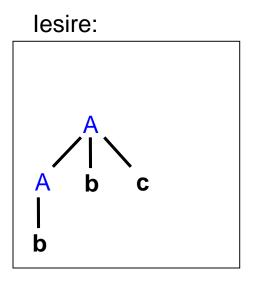
Nu reducem in acest exemplu. Un parser ar reduce, s-ar impotmoli si ar trebui sa faca backtracking!

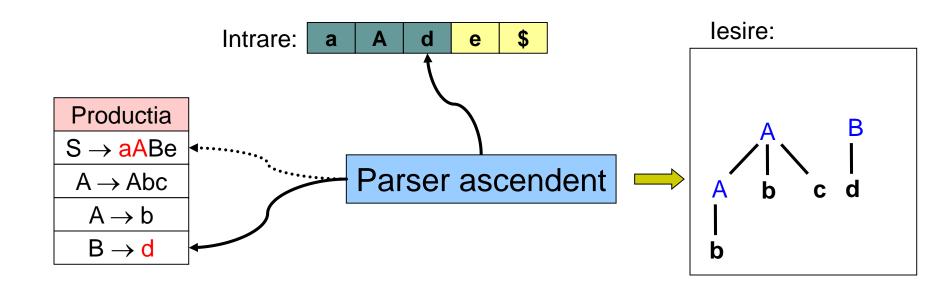

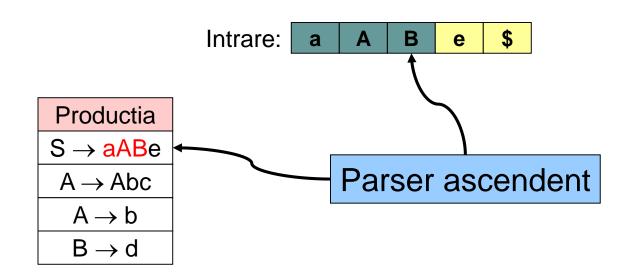

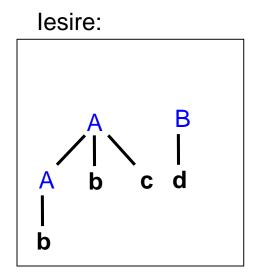

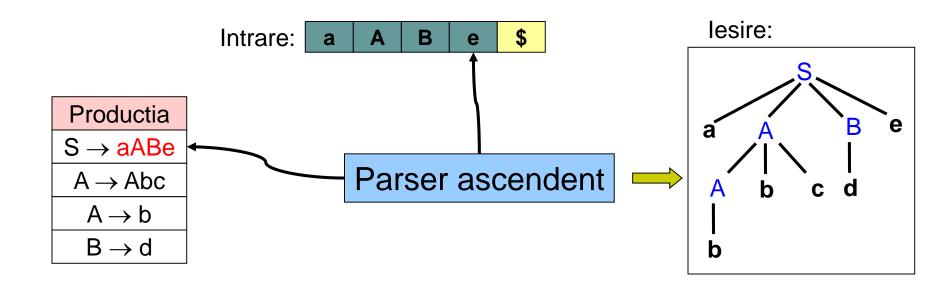

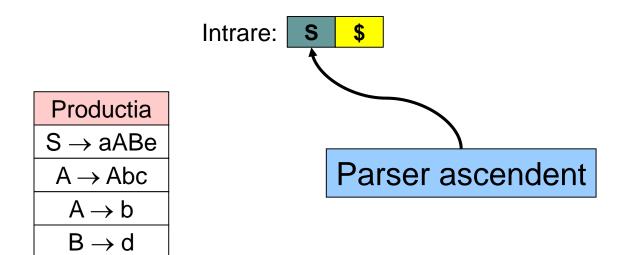

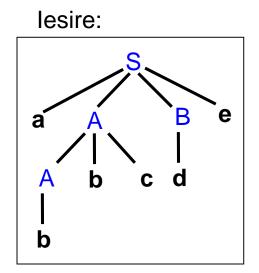

Acest parser este cunoscut ca Parser LR fiindca scaneaza Intrarea "Left to right", si construieste "Rightmost derivation" in ordine inversa.

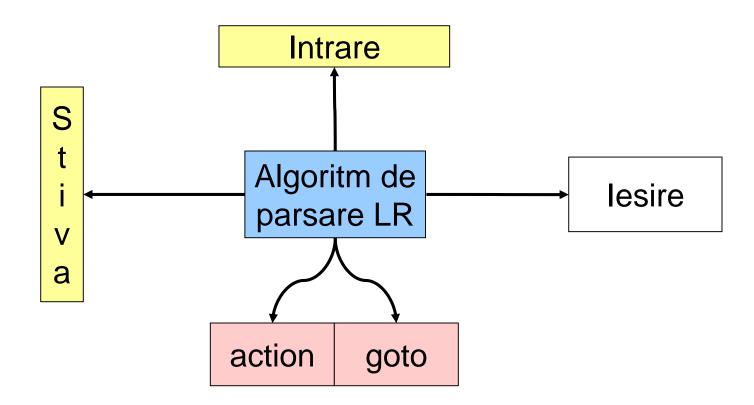

Scanarea Productiilor pentru a detecta potrivirea cu subsiruri din Intrare, si backtrackingul face metoda din exemplul precedent foarte ineficienta.

Se poate mai bine?

Exemplu de parser LR

Exemplu de parser LR

Urmatoarea GRAMATICA:

$$(1) E \rightarrow E + T$$

(2)
$$E \rightarrow T$$

$$(3) T \rightarrow T * F$$

$$(4) T \rightarrow F$$

$$(5) F \rightarrow (E)$$

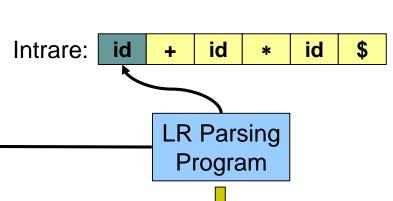
(6)
$$\mathsf{F} \to \mathsf{id}$$

Poate fi parsata cu urmatoarele tabele 'action' si 'goto'

State		action							:0
	id	+	*	(	)	\$	E	T	F
0	s5			s4			1	2	3
1		s6				acc			
2		r2	s7		r2	r2			
3		r4	r4		r4	r4			
4	s5			s4			8	2	3
5		r6	r6		r6	r6			
6	s5			s4				9	3
7	s5			s4					10
8		s6			s11				
9		r1	s7		r1	r1			
10		r3	r3		r3	r3			
11		r5	r5		r5	r5			

GRAMATICA: $(1) E \rightarrow E + T$ $(2) E \rightarrow T$ $(3) T \rightarrow T * F$ $(4) T \rightarrow F$ $(5) F \rightarrow (E)$ $(6) F \rightarrow id$ Stiva:

State		goto								
	id	+	*	(	)	\$	E	T	F	
0	s5			s4			1	2	3	
1		s6				acc				
2		r2	s7		r2	r2				
3		r4	r4		r4	r4				
4	s5			s4			8	2	3	
5		r6	r6		r6	r6				
6	s5			s4				9	3	
7	s5			s4					10	
8		s6			s11					
9		r1	s7		r1	r1				
10		r3	r3		r3	r3				
11		r5	r5		r5	r5			·	

lesire:

GRAMATICA: (1) $E \rightarrow E + T$ (2) $E \rightarrow T$ $(3) \mathsf{T} \to \mathsf{T} * \mathsf{F}$ $(4) T \rightarrow F$ $(5) F \rightarrow (E)$ Intrare: id id (6) $F \rightarrow id$ Stiva: 5 id 0 **State** id **s**5 **s**4 **s**6 **s**7 r4 r4 **s**5 **s4**

8

10

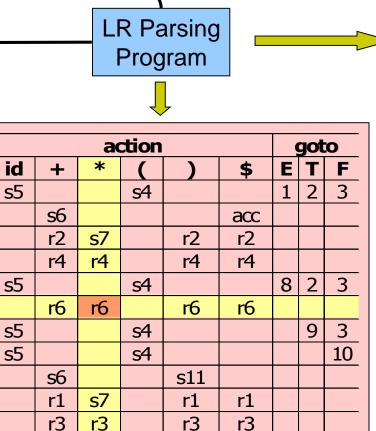
11

Exemplu de parser LR

id

\$

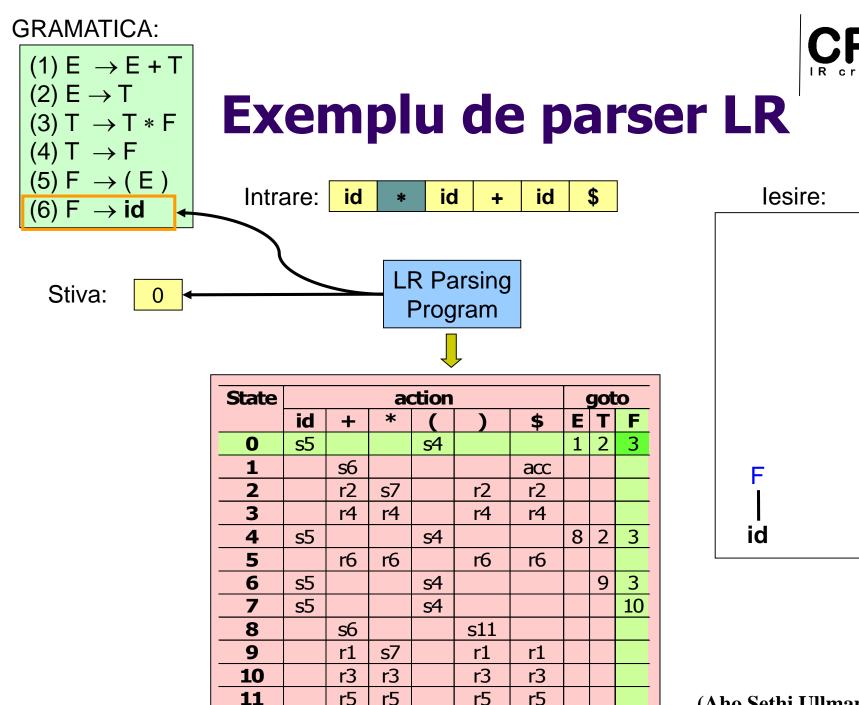
r5

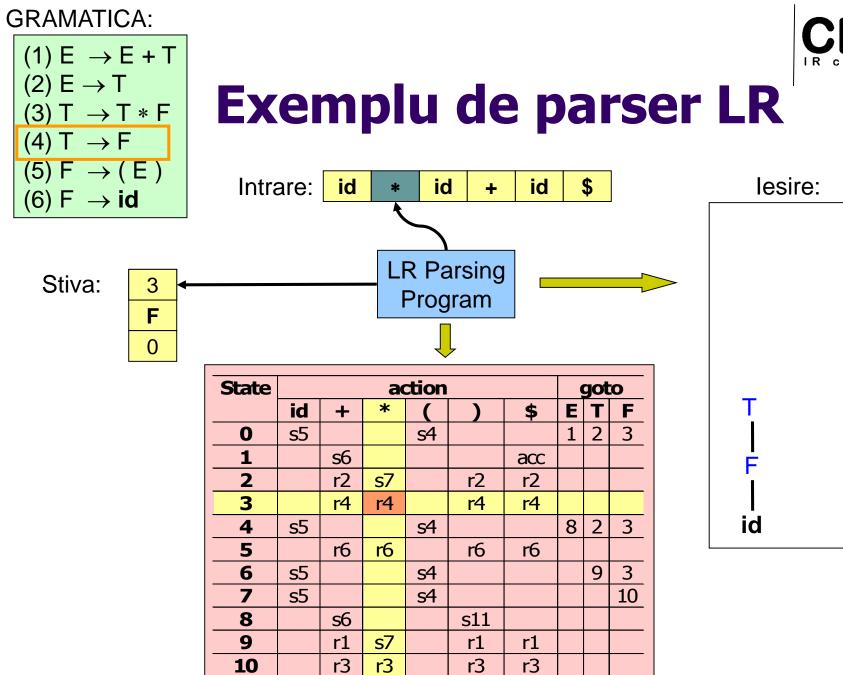
r5

r5

r5

lesire: id

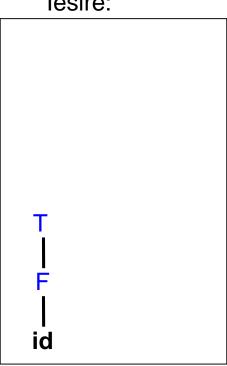
r5

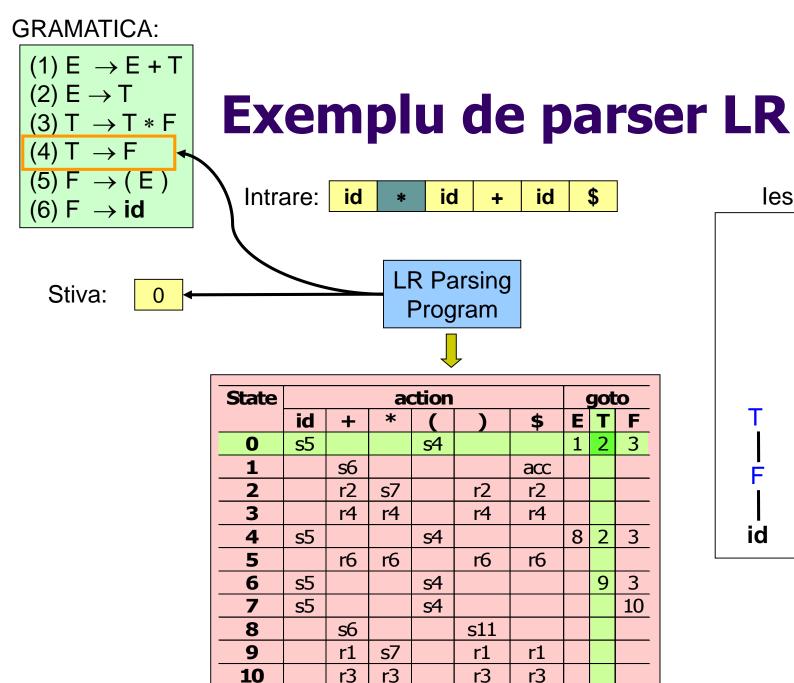
r5

r5

r5

11

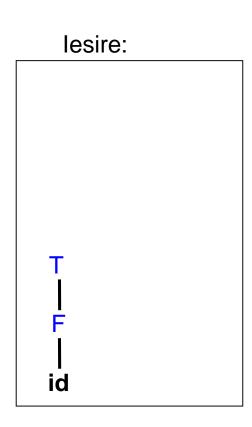

11

r5

r5

r5

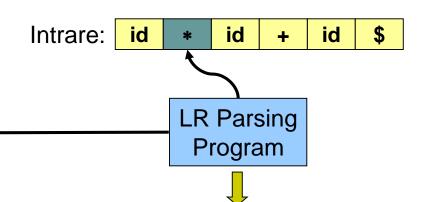
GRAMATICA:

- (1) $E \rightarrow E + T$
- (2) $E \rightarrow T$
- (3) T $\rightarrow$ T * F
- $(4) T \rightarrow F$
- (5) $F \rightarrow (E)$
- (6) $F \rightarrow id$

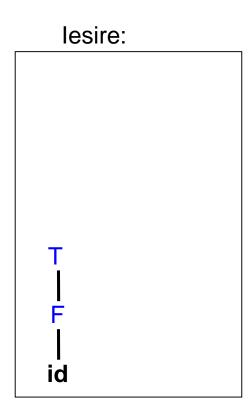
Stiva:

T

Exemplu de parser LR

State			goto						
	id	+	*	(	)	\$	E	T	F
0	s5			s4			1	2	3
1		s6				acc			
2		r2	s7		r2	r2			
3		r4	r4		r4	r4			
4	s5			s4			8	2	3
5		r6	r6		r6	r6			
6	s5			s4				9	3
7	s5			s4					10
8	_	s6			s11				
9		r1	s7		r1	r1			
10		r3	r3		r3	r3			
11		r5	r5		r5	r5			

GRAMATICA:

- (1) $E \rightarrow E + T$
- $(2) E' \rightarrow T$
- $(3) T \rightarrow T * F$
- $(4) T \rightarrow F$
- $(5) F \rightarrow (E)$
- (6) $F \rightarrow id$

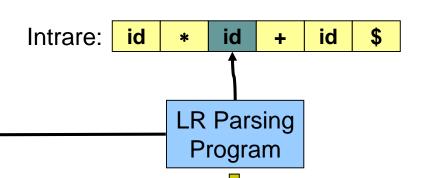
Stiva:

*

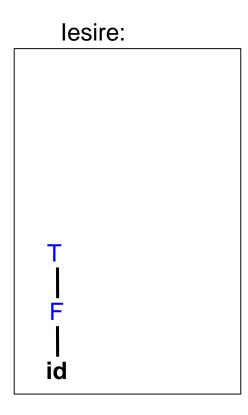
2

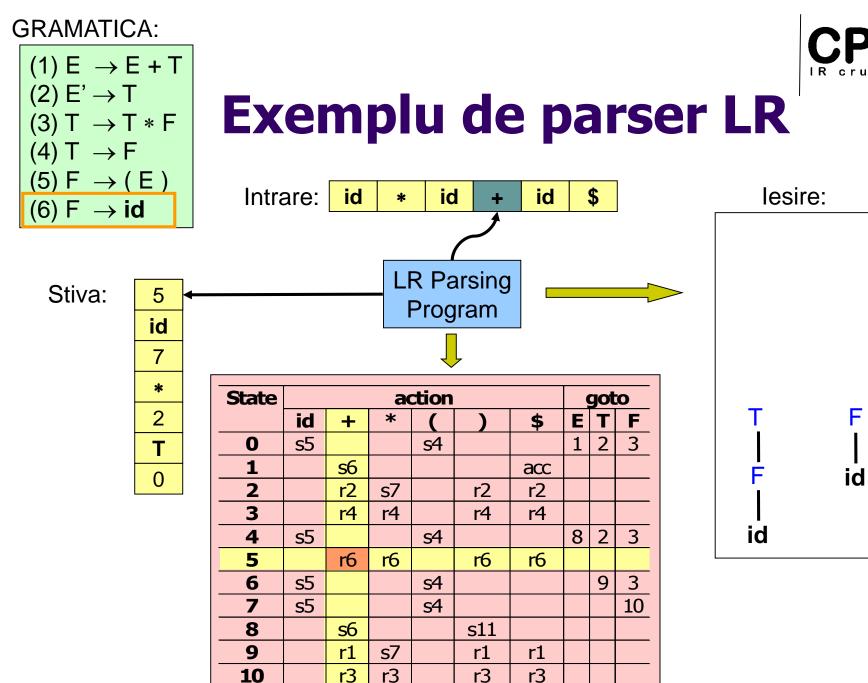
T

Exemplu de parser LR

				ction					
State				goto					
	id	+	\$	E	T	F			
0	s5			s4			1	2	3
1		s6				acc			
2		r2	s7		r2	r2			
3		r4	r4		r4	r4			
4	s5			s4			8	2	3
5		r6	r6		r6	r6			
6	s5			s4				9	3
7	s5			s4					10
8		s6			s11				
9		r1	s7		r1	r1			
10		r3	r3		r3	r3			
11		r5	r5		r5	r5			

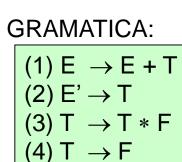

r5

r5

r5

11

Stiva:

CPL O

Exemplu de parser LR

id

\$

id

 $(3) \vdash \rightarrow \vdash \bullet \vdash \\ (4) \vdash \rightarrow \vdash \\ (5) \vdash \rightarrow \vdash (E) \\ (6) \vdash \rightarrow \vdash \mathsf{id}$

*

2

Т

0

LR Parsing Program

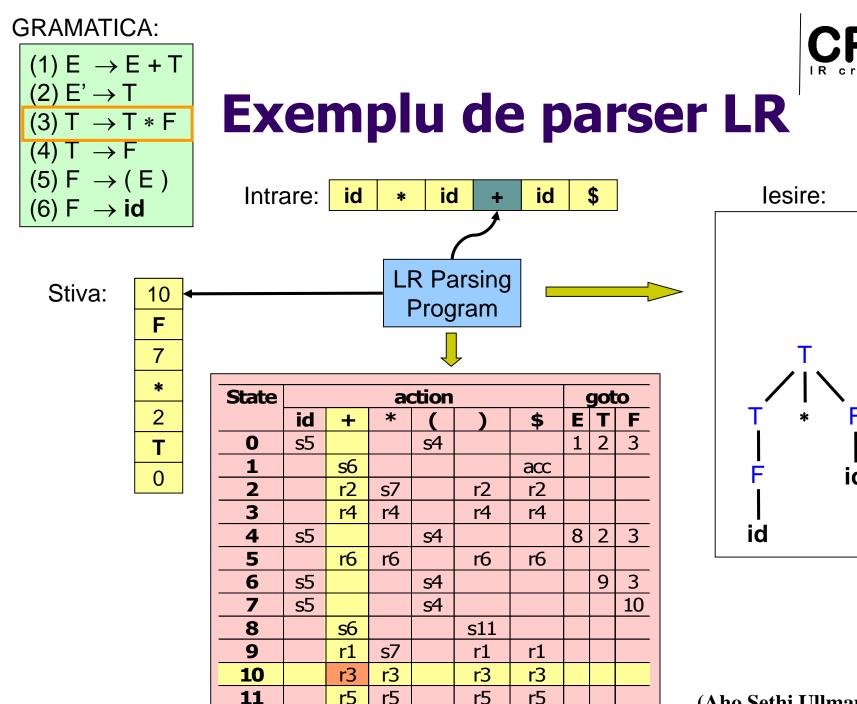
*

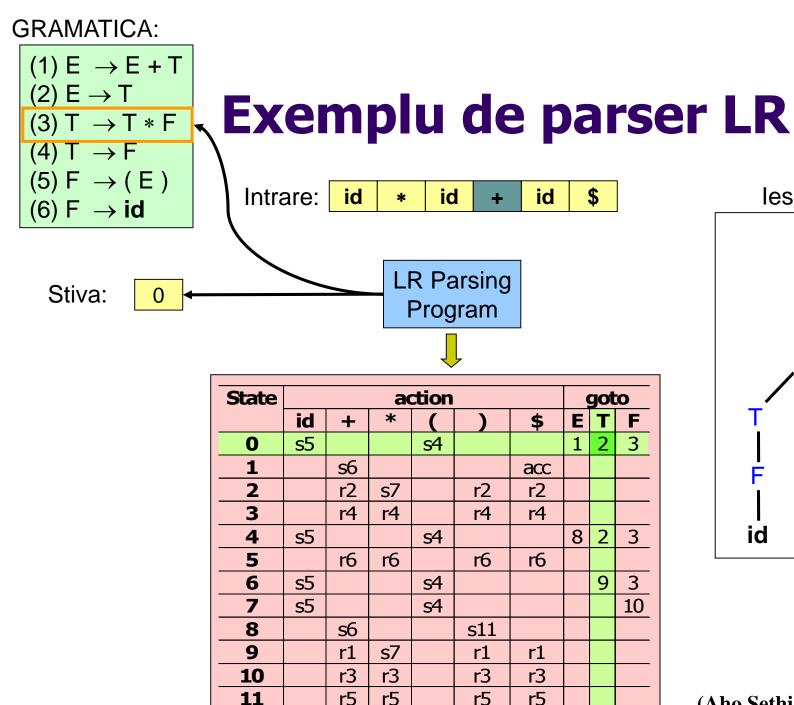
id

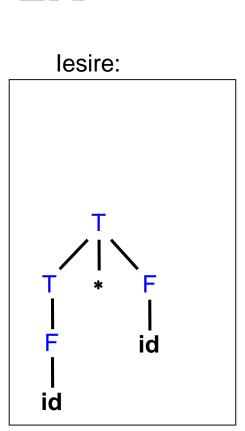
Intrare:

State				dio-					
State				ction				got	_
	id	+	*	(	)	\$	E	T	F
0	s5			s4			1	2	3
1		s6				acc			
2		r2	s7		r2	r2			
3		r4	r4		r4	r4			
4	s5			s4			8	2	3
5		r6	r6		r6	r6			
6	s5			s4				9	3
7	s5			s4					10
8		s6			s11				
9		r1	s7		r1	r1			
10		r3	r3		r3	r3			
11		r5	r5		r5	r5			

lesire	e :	
Ţ	F	
Ė	id	
id		

GRAMATICA: (1) $E \rightarrow E + T$ (2) $E \rightarrow T$ (3) $T \rightarrow T * F$ (4) $T \rightarrow F$ (5) $F \rightarrow (E)$ (6) $F \rightarrow id$

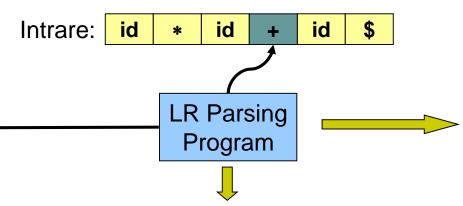
Stiva:

2

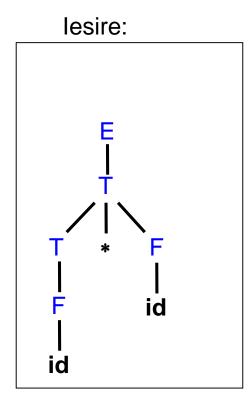
0

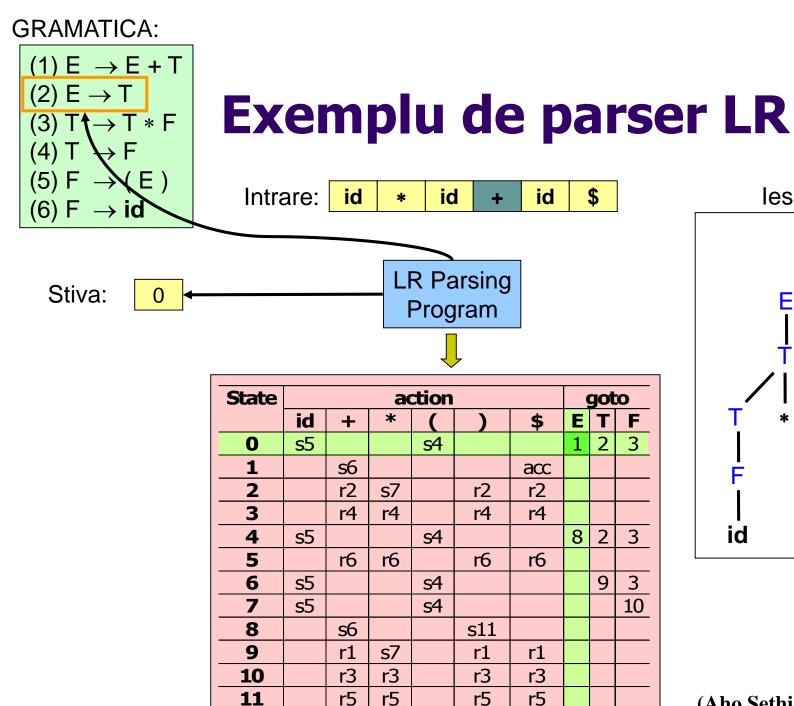

Exemplu de parser LR

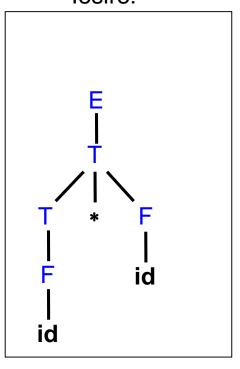
State			a	ction			goto			
	id	+	*	(	)	\$	E	T	F	
0	s5			s4			1	2	3	
1		s6				acc				
2		r2	s7		r2	r2				
3		r4	r4		r4	r4				
4	s5			s4			8	2	3	
5		r6	r6		r6	r6				
6	s5			s4				9	3	
7	s5			s4					10	
8		s6			s11					
9		r1	s7		r1	r1				
10		r3	r3		r3	r3				
11		r5	r5		r5	r5				

lesire:

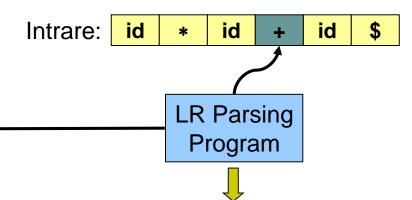
GRAMATICA:

- (1) $E \rightarrow E + T$
- (2) $E' \rightarrow T$
- (3) $T \rightarrow T * F$
- $(4) T \rightarrow F$
- $(5) F \rightarrow (E)$
- (6) $F \rightarrow id$

Stiva:

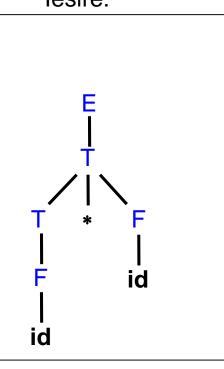

Exemplu de parser LR

State			a	ction				goto			
	id	+	*	(	)	\$	E	T	F		
0	s5			s4			1	2	3		
1		s6				acc					
2		r2	s7		r2	r2					
3		r4	r4		r4	r4					
4	s5			s4			8	2	3		
5		r6	r6		r6	r6					
6	s5			s4				9	3		
7	s5			s4					10		
8		s6			s11						
9		r1	s7		r1	r1					
10		r3	r3		r3	r3					
11		r5	r5		r5	r5					

GRAMATICA:

- (1) $E \rightarrow E + T$
- $(2) E' \rightarrow T$
- $(3) T \rightarrow T * F$
- $(4) T \rightarrow F$
- $(5) F \rightarrow (E)$
- (6) $F \rightarrow id$

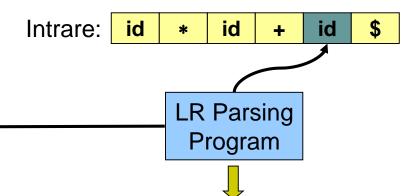
Stiva:

1

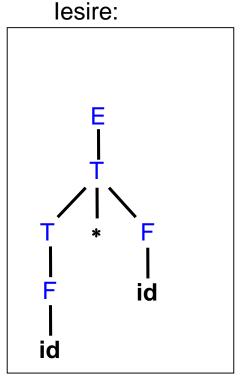
E

Exemplu de parser LR

State		action									
Juice	id	+	*	(	)	\$	E	goto E T F			
0	s5			s4		•	1	2	3		
1		s6				acc					
2		r2	s7		r2	r2					
3		r4	r4		r4	r4					
4	s5			s4			8	2	3		
5		r6	r6		r6	r6					
6	s5			s4				9	3		
7	s5			s4					10		
8		s6			s11						
9		r1	s7		r1	r1					
10		r3	r3		r3	r3					
11		r5	r5		r5	r5					

la aire.

GRAMATICA: (1) $E \rightarrow E + T$ $(2) E' \rightarrow T$ (3) $T \rightarrow T * F$ $(4) T \rightarrow F$ $(5) F \rightarrow (E)$ (6) $F \rightarrow id$ Stiva: id

5

6

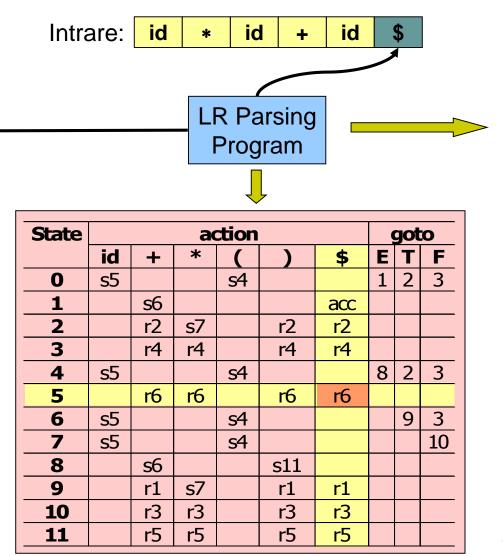
+

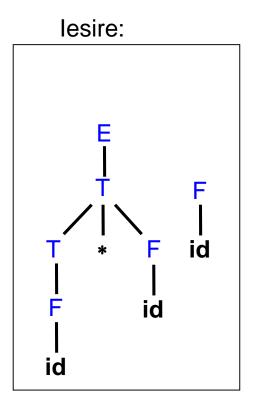
Ε

0

Exemplu de parser LR

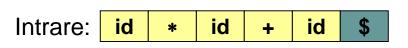

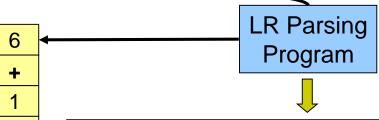

GRAMATICA: (1) $E \rightarrow E + T$ $(2) E' \rightarrow T$ (3) T $\rightarrow$ T * F $(4) T \rightarrow F$ $(5) F \rightarrow (E)$ (6) $F \rightarrow id$ Stiva: Ε 0

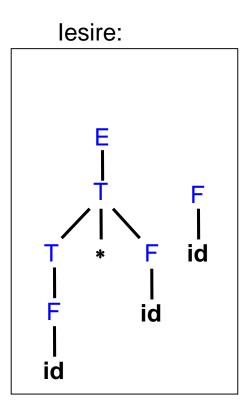

Exemplu de parser LR

State		action						goto		
	id	+	*	(	)	\$	E	T	F	
0	s5			s4			1	2	3	
1		s6				acc				
2		r2	s7		r2	r2				
3		r4	r4		r4	r4				
4	s5			s4			8	2	3	
5		r6	r6		r6	r6				
6	s5			s4				9	3	
7	s5			s4					10	
8		s6			s11					
9		r1	s7		r1	r1				
10		r3	r3		r3	r3				
11		r5	r5		r5	r5				

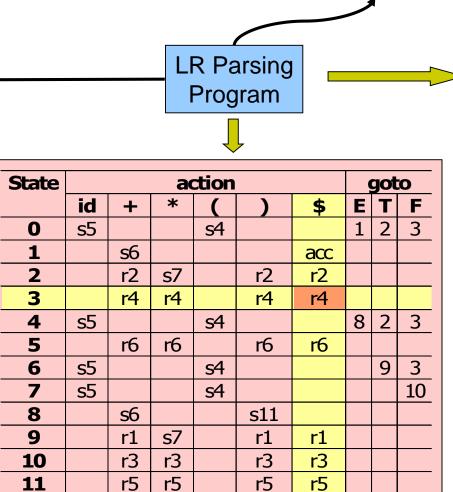
GRAMATICA: (1) $E \rightarrow E + T$ $(2) E' \rightarrow T$ $(3) T \rightarrow T * F$ $(5) F \rightarrow (E)$ Intrare: (6) $F \rightarrow id$ Stiva: 3 F 6 + Ε 0

Exemplu de parser LR

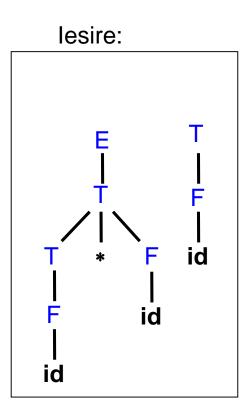
id

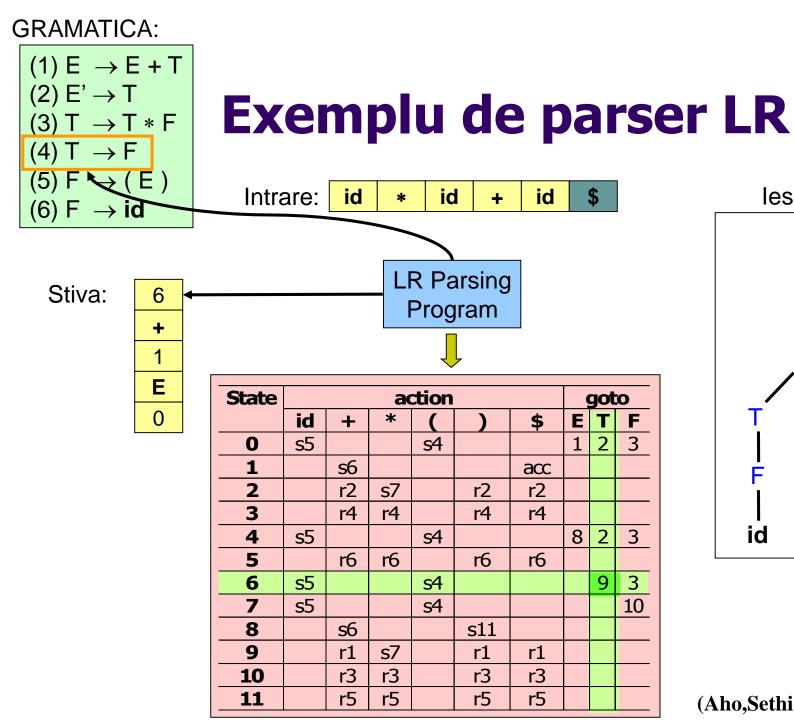
\$

id

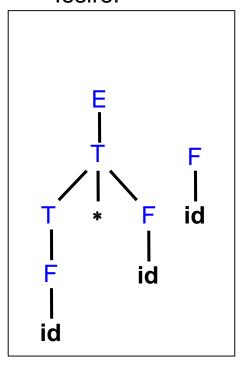
id

lesire:

GRAMATICA: $(1) E \rightarrow E + T$ $(2) E' \rightarrow T$ Exemplu de parser LR $(3) \mathsf{T} \to \mathsf{T} * \mathsf{F}$ $(4) T \rightarrow F$ $(5) F \rightarrow (E)$ Intrare: id id id \$ (6) $F \rightarrow id$ LR Parsing Stiva: 9 Program 6 + **State** action goto id 3 **s**5 **s**4 Ε **s**6 acc 0 s7 r2 3 r4 r4 r4 r4 8 3 **s**5 **s**4 5 r6 r6 r6 r6 **s**5 **s**4 3 s5 **s**4 10 8 **s**6 s11 r1 s7 r1 r1

r3

r5

10

11

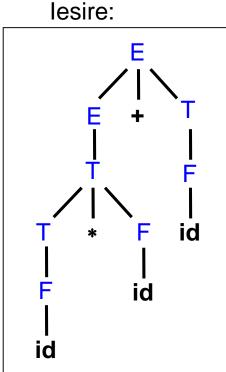

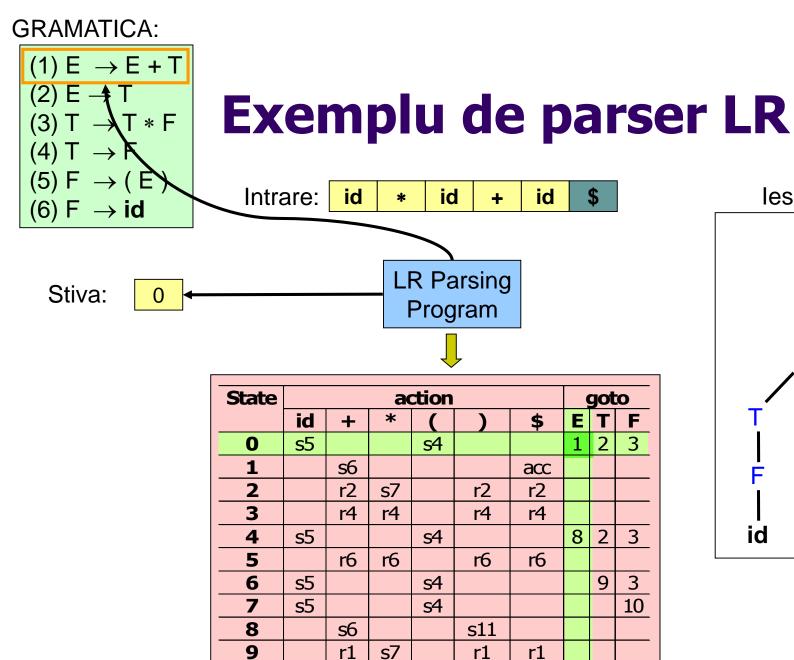
r3

r5

r3

r5

r3

r5

r3

r5

r3

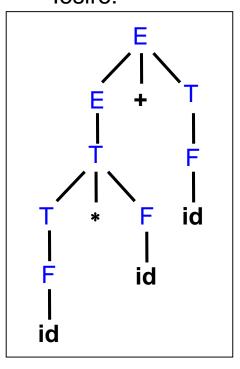
r5

10

11

lesire:

GRAMATICA:

- (1) $E \rightarrow E + T$
- $(2) E' \rightarrow T$
- $(3) T \rightarrow T * F$
- $(4) T \rightarrow F$
- $(5) F \rightarrow (E)$
- (6) $F \rightarrow id$

Stiva:

E

Exemplu de parser LR

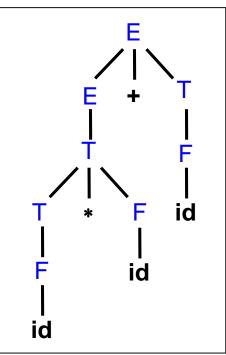
Intrare: id * id + id \$

LR Parsing

Program

Chaha	State action gots										
State		action							goto		
	id	+	*	(	)	\$	E	T	F		
0	s5			s4			1	2	3		
1		s6				acc					
2		r2	s7		r2	r2					
3		r4	r4		r4	r4					
4	s5			s4			8	2	3		
5		r6	r6		r6	r6					
6	s5			s4				9	3		
7	s5			s4					10		
8		s6			s11						
9		r1	s7		r1	r1					
10		r3	r3		r3	r3					
11		r5	r5		r5	r5					

lesire:

Construirea tabelelor de parsare

Toate parserele LR folosesc acelasi algoritm pe care l-am aratat in slide-urile precedente.

Diferentierea intre ele se face prin tabelele action si goto

Simple LR (SLR): merge pe cele mai putine GRAMATICI, dar e cel mai usor de implementat (AhoSethiUllman pp. 221-230).

Canonical LR: merge pe cele mai multe GRAMATICI, dar e cel mai greu de implementat. Imparte starile cand e necesar pentru a preveni reduceri care ar bloca parserul.

(AhoSethiUllman pp. 230-236).

Lookahead LR (LALR): merge pe majoritatea constructiilor sintactice folosite in limbajele de programare, dar produce tabele mult mai mici decat Canonical LR.

(AhoSethiUllman pp. 236-247).

Analiza sintactica Shift-Reduce

- Actiunile analizorului : o secventa de operatii shift si reduce
- Starea analizorului : O stiva de terminali si neterminali, si o stiva de stari
- Pasul curent in analiza e dat atat de stiva cat si de banda de intrare

Actiuni Shift-Reduce

- Parsarea e o secventa de actiuni shift si reduce
- Shift: muta token-ul de look-ahead pe stiva

stiva	intrare	actiune
	1+2+(3+4))+5	shift 1
(1	+2+(3+4))+5	

• Reduce: Inlocuieste simbolurile β din varful stivei cu simbolul neterminal X din partea stanga a productiei $X \rightarrow \beta$ (adica: pop β , push X)

stiva	intrare	actiune
(<u>S+E</u>	+(3+4))+5	reduce $S \rightarrow S + E$
(S	+(3+4))+5	

Analiza Shift-Reduce

$$S \rightarrow S + E \mid E$$

 $E \rightarrow \text{num} \mid (S)$

derivarea	stiva	sir de intrare	actiune
(1+2+(3+4))+5		(1+2+(3+4))+5	shift
(1+2+(3+4))+5	(	1+2+(3+4))+5	shift
(1+2+(3+4))+5	(1	+2+(3+4))+5	reduce E→num
(E+2+(3+4))+5	(E	+2+(3+4))+5	reduce $S \rightarrow E$
(S+2+(3+4))+5	(S	+2+(3+4))+5	shift
(S+2+(3+4))+5	(S+	2+(3+4))+5	shift
(S+2+(3+4))+5	(S+2)	+(3+4))+5	reduce E→num
(S+E+(3+4))+5	(S+E)	+(3+4))+5	reduce $S \rightarrow S + E$
(S+(3+4))+5	(S	+(3+4))+5	shift
(S+(3+4))+5	(S+	(3+4))+5	shift
(S+(3+4))+5	(S+(	3+4))+5	shift
(S+(3+4))+5	(S+(3)	+4))+5	reduce E→ num

•••

Probleme (selectarea actiunii)

- De unde stim ce actiune sa aplicam: shift sau reduce? Si cu ce regula sa reducem?
  - Uneori putem reduce dar nu e bine sa o facem am ajunge cu analiza intr-un punct mort (sau nu am respecta precedenta operatorilor)
  - Uneori putem reduce stiva in mai multe feluri, nu intr-un singur fel

Selectarea actiunii

- Starea curenta:
  - stiva β
  - simbolul look-ahead b
  - exista productia $X \rightarrow \gamma$, si stiva e de forma $\beta = \alpha \gamma$
- Ar trebui analizorul sa:
  - Shifteze b pe stiva, trasformand-o in βb ?
  - Reduca aplicand productia $X \rightarrow \gamma$, presupunand ca stiva e de forma $\beta = \alpha \gamma$ si sa o transforme astfel in αX ?
- Decizie in functie de b şi de prefixul α
  - α e diferit pentru productii diferite, deoarece partea dreapta a productiilor(γ -urile) poate avea lungimi diferite

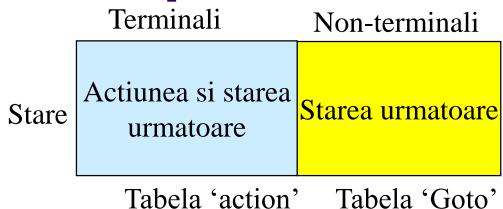

Algoritmul de parsare LR

- Mecanismul de baza
  - Folosim un set de stari ale parser-ului
  - Folosim o stiva de stari (eventual, alternam simboluri cu stari)
    - De ex., 1 (6 S 10 + 5 (verde = stari)
  - Folosim tabela de parsare pentru:
    - A determina ce actiune se aplica (shift/reduce)
    - A determina starea urmatoare
- Actiunile analizorului pot fi determinate cu exactitate din tabelele de parsare

Tabela de parsare LR

- Algoritm: ne uitam la starea curenta S si terminalul C de la intrare
  - Daca Action[S,C] = s(S') atunci 'shift' si trece in S':
    - push(C), push(S')
  - Daca Action[S,C] = $X \rightarrow \alpha$ atunci 'reduce':
    - pop(2*|α|), S'= top(), push(X), push(Goto[S',X])

Gramatici LR(k)

- LR(k) = Left-to-right scanning, right-most derivation, k lookahead tokens
- Cazurile principale
  - LR(0), LR(1)
  - Variante: SLR and LALR(1)
- Analizoarele pt. gramatici LR(0):
  - Aleg shift/reduce fara sa se uite la lookahead
  - Incepem cu ele, caci ne vor ajuta sa intelegem parsarea shift-reduce

Construirea tableleor de parsare LR(0)

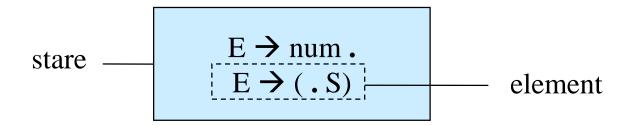

- Pentru a construi tabela de parsare:
  - Se definesc starile analizorului
  - Se construieste un AFD care descrie tranzitiile dintre stari
  - Se foloseste AFD pt. a construi tabela de parsare
- Fiecare stare LR(0) e un set de elemente LR(0)
  - Un element LR(0): $X \rightarrow \alpha$ β unde $X \rightarrow \alpha\beta$ e o productie din gramatica
  - Elementele LR(0) urmaresc progresul tuturor productiilor care ar putea urma
  - Elementul X $\rightarrow \alpha$ $\Box \beta$ abstractizeaza faptul ca parser-ul are deja sirul α in varful stivei

Exemplu de stare LR(0)

 Un element LR(0) e o productie din gramatica cu un separator ""," undeva in partea dreapta a productiei

- Subsirul de dinainte de "" e deja pe stiva (inceputul unui posibil sir γ ce urmeaza a fi 'redus')
- Subsirul de dupa "" ne indica ce am putea intalni in continuare

Intrebare

Pentru productia,

$$E \rightarrow num \mid (S)$$

Doua elemente LR(0) sunt:

```
E \rightarrow num.
```

$$E \rightarrow (.S)$$

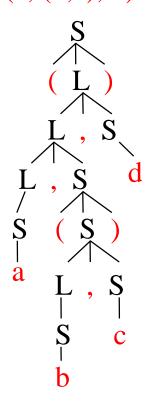
Mai sunt si altele? Daca da, care? Daca nu, de ce?

Gramatica LR(0)

- Gramatica listelor imbricate
  - $S \rightarrow (L) \mid id$
  - $L \rightarrow S \mid L,S$
- Exemple:
  - (a,b,c)
  - ((a,b), (c,d), (e,f))
  - (a, (b,c,d), ((f,g)))

Arbore de derivare pentru (a, (b,c), d)

Starea de start si Inchiderile

- Starea de start
  - Extindem gramatica, cu productia S' → S
  - Starea de start a AFD : Inchidere(S' → ■S)
- Inchiderea unei multimi de elemente LR(0):
  - Incepem cu Inchidere(S) = S
  - Pentru fiecare element din S:
    - $X \rightarrow \alpha \cdot Y \beta$
    - Adauga toate elementele LR(0) de forma Y → γ,
       pentru toate productiile Y → γ din gramatica

Exemplu de inchidere

$$S \rightarrow (L) \mid id$$

$$L \rightarrow S \mid L,S$$

Elementul LR(0) "de start"

pentru AFD

S'
$$\rightarrow$$
 . S

S $\rightarrow$. (L)

S $\rightarrow$. id

- Setul tuturor productiilor care ar putea fi 'reduse' in continuare
- Elementele adaugate au simbolul "." la inceput: nu avem inca tokeni pe stiva, pentru aceste productii.

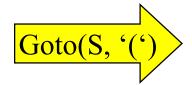
Operatia 'Goto'

- Operatia Goto descrie tranzitiile intre starile automatului (care sunt multimi de elemente LR(0))
  - A nu se confunda cu tabela 'Goto'
- Algoritm: pentru starea S si simbolul Y
  - Daca elementul [X $\rightarrow \alpha$ Y β] e in I, atunci
  - Goto(I, Y) $\subseteq$ Inchidere([X $\rightarrow \alpha$ Y $\cdot \beta$])

```
S' \rightarrow .S

S \rightarrow .(L)

S \rightarrow .id
```


Inchidere ($\{ S \rightarrow (.L) \}$)

Intrebari

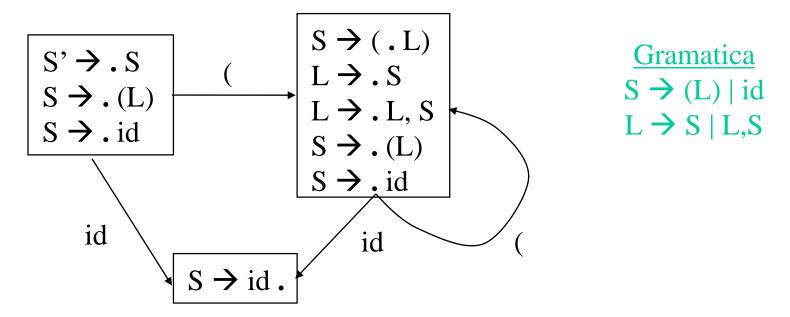
E'
$$\rightarrow$$
 E
E $\rightarrow$ E + T | T
T $\rightarrow$ T * F | F
F $\rightarrow$ (E) | id

Daca $I = \{ [E' \rightarrow .E] \}$, atunci Inchidere(I) = ??

Daca $I = \{ [E' \rightarrow E.], [E \rightarrow E. + T] \}$, atunci Goto(I,+) = ??

Goto:Simboli terminali (tokeni)

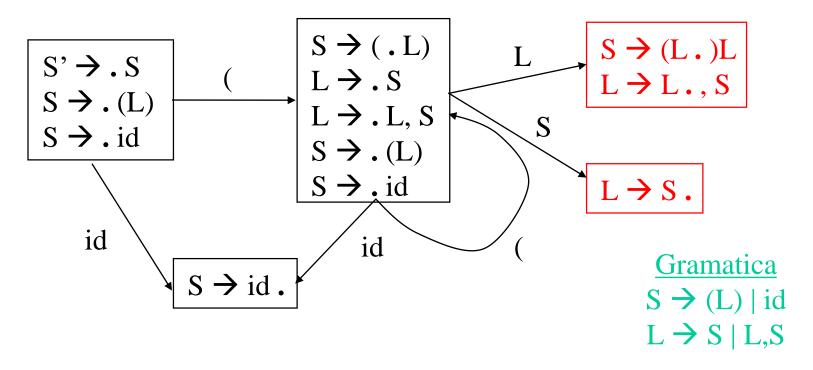

In starea noua, includem toate elementele care au simbolul potrivit Imediat dupa punct – mutam punctul la aceste elemente si aplicam 'Inchiderea' pt. a obtine toate elementele starii.

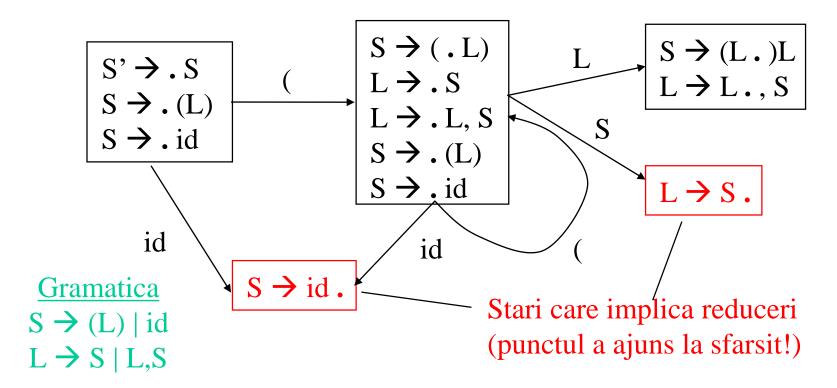
Goto: Simboli neterminali

Acelasi algoritm pentru tranzitii pe neterminali

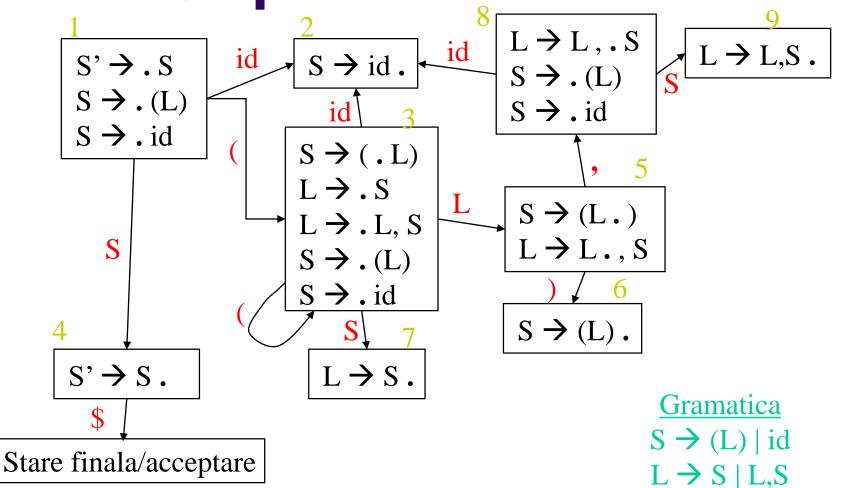
Aplicarea actiunilor de reducere

AFD Complet

Exemplu de parsare ((a),b)

Derivare	stiva	intrare	actiune
((a),b) ←	1	((a),b)	shift, goto 3
((a),b) ←	1(3	(a),b)	shift, goto 3
((a),b) ←	1(3(3	a),b)	shift, goto 2
((a),b) ←	1(3(3a2	),b)	reduce S→id
((S),b) ←	1(3(3(S7	),b)	reduce $L \rightarrow S$
((L),b) ←	1(3(3(L5	),b)	shift, goto 6
((L),b) ←	1(3(3L5)6	,b)	reduce $S \rightarrow (L)$
$(S,b) \leftarrow$	1(3 S 7	,b)	reduce $L \rightarrow S$
(L,b) ←	1(3L5	,b)	shift, goto 8
(L,b) ←	1(3L5,8	b)	shift, goto 9
(L,b) ←	1(3L5,8b2	)	reduce S→id
$(L,S) \leftarrow$	1(3L8,S9	)	reduce $L\rightarrow L,S$
(L) ←	1(3L5	)	shift, goto 6
(L) ←	1(3L5)6		reduce $S \rightarrow (L)$
s ←	1 S 4	\$	acceptare

$$S \rightarrow (L) \mid id$$

  $L \rightarrow S \mid L,S$

Reduceri

- Cand reducem cu productia $X \rightarrow \beta$ si stiva $\alpha\beta$
  - Pop β de pe stiva ramane prefixul α
  - Fa un singur pas in AFD, plecand de la starea care e acum in varful stivei α
  - Push X pe stiva, impreuna cu noua stare a AFD
- Exemplu

derivare	stiva	intrare	actiune
((a),b) ←	1 (3 (3	a),b)	shift, goto 2
((a),b) ←	1 (3 (3 a 2	),b)	reduce $S \rightarrow id$
$((S),b) \leftarrow$	1 (3 (3 S 7	),b)	reduce $L \rightarrow S$

Construirea tabelei de parsare LR(0)

- Starile din tabela = starile din AFD
- Pentru tranzitia S → S' pe terminalul C:
  - Action[S,C] += Shift(S')
- Pentru tranzitia S → S' pe neterminalul N:
  - Goto[S,N] += S'
- Daca S e stare de reducere X $\rightarrow \beta$. atunci:
  - Action[S,*] += Reduce(X $\rightarrow \beta$)

Tabela de parsare LR din exemplul nostru

Tokeni/terminali

Neterminali

		(	)	id	,	\$	S	L
	1	s3		s2			g4	
	2	$S \rightarrow id$	$S \rightarrow id$	$S \rightarrow id$	$S \rightarrow id$	S→id		
	3	s3		s2			g7	g5
re	4					accept		
Stare	5		s6		s 8			
	6	$S \rightarrow (L)$						
	7	L → S	$L \rightarrow S$	$L \rightarrow S$	$L \rightarrow S$	L → S		
	8	s3		s2			g9	
	9	L → L,S	L→L,S	L→L,S	L → L,S	L → L,S		

Verde = shift

rosu = reduce

Sumarul LR(0)

- Reteta de parsare LR(0):
  - Pornim cu o gramatica LR(0)
  - Calculam starile LR(0) si construim AFD:
    - Folosim operatia de inchidere pentru a construi stari
    - Folosim operatia goto pentru a calcula tranzitii
  - Construim tabela de parsare LR(0) din AFD

Toate acestea pot fi facute automat!

Limitarile LR(0)

- O masina LR(0) functioneaza doar daca starile cu actiuni 'reduce' au o singura actiune (de reducere) – in acele stari, se reduce mereu, ignorand lookaheadul
- Cu o gramatica mai complexa, construirea tabelelor ne-ar da stari cu conflicte shift/reduce sau reduce/reduce
- Trebuie folosit lookahead pt. a putea alege corect

 $L \rightarrow L, S$.

OK

shift/reduce

 $L \rightarrow L, S.$ $S \rightarrow S., L$ reduce/reduce

 $L \rightarrow S, L.$ $L \rightarrow S.$

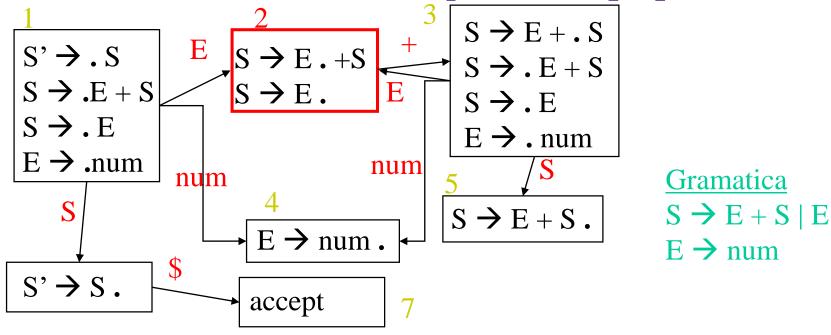

O gramatica non-LR(0)

- Gramatica pentru adunarea numerelor
  - $S \rightarrow S + E \mid E$
  - E → num
- Scrisa asa e LR(0)
- Scrisa cu recursivitate dreapta nu e LR(0)
  - $S \rightarrow E + S \mid E$
  - E $\rightarrow$ num

Cum am face AFD pt. LR(0)

Shift sau reduce in starea 2?

	num	+	\$	E	S
1	s4			g2	g6
2	S→E	$s3/S \rightarrow E$	S→E		

Parsarea SLR

- SLR ="Simple LR"= O extensie simpla a LR(0)
  - Pentru fiecare reducere X $\rightarrow$ β , ne uitam la urmatorul simbol C
  - Aplicam reducerea doar daca C e in FOLLOW(X)
- Tabelele SLR elimina o parte din conflicte
  - Sunt la fel ca LR(0) cu exceptia randurilor de 'reducere'
  - Adauga reduceri X → β doar in coloanele cu simboli corespunzand lui FOLLOW(X)

Exemplu: $FOLLOW(S) = \{\$\}$

	num	+	\$	Е	S
1	s4			g2	g6
2		s3	S→E		

 $S \rightarrow E + S \mid E$

 $E \rightarrow num$

Tabela de parsare SLR

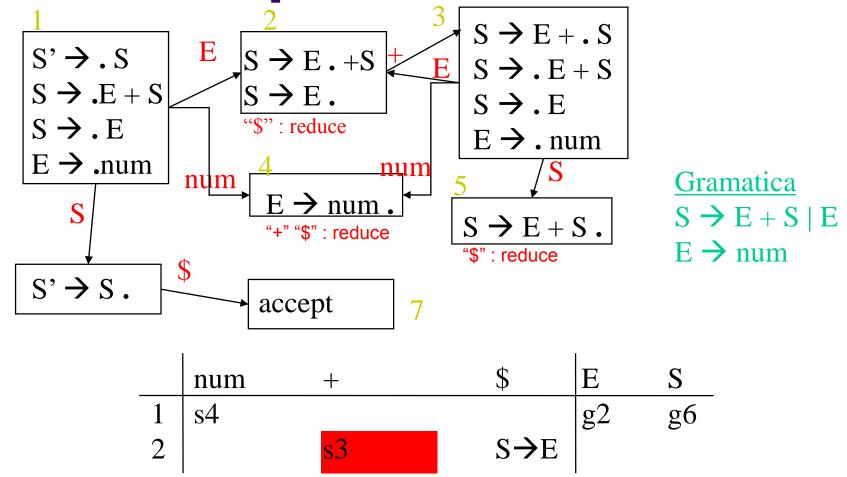
Reducerile nu mai ocupa un rand intreg ca in cazul LR(0)

• In rest, identic cu LR(0)

	num	+	\$	Е	S
1	s4			g 2	g6
2		s3	S→E	_	
3	s4			g 2	g5
4		E→num	E→num		
5			S→E+S		
6			s7		
7			accept		

Automatul pt. SLR

Un exemplu non-SLR

Fie gramatica:

$$S \rightarrow L = R$$

 $S \rightarrow R$
 $L \rightarrow *R$
 $L \rightarrow ident$
 $R \rightarrow L$

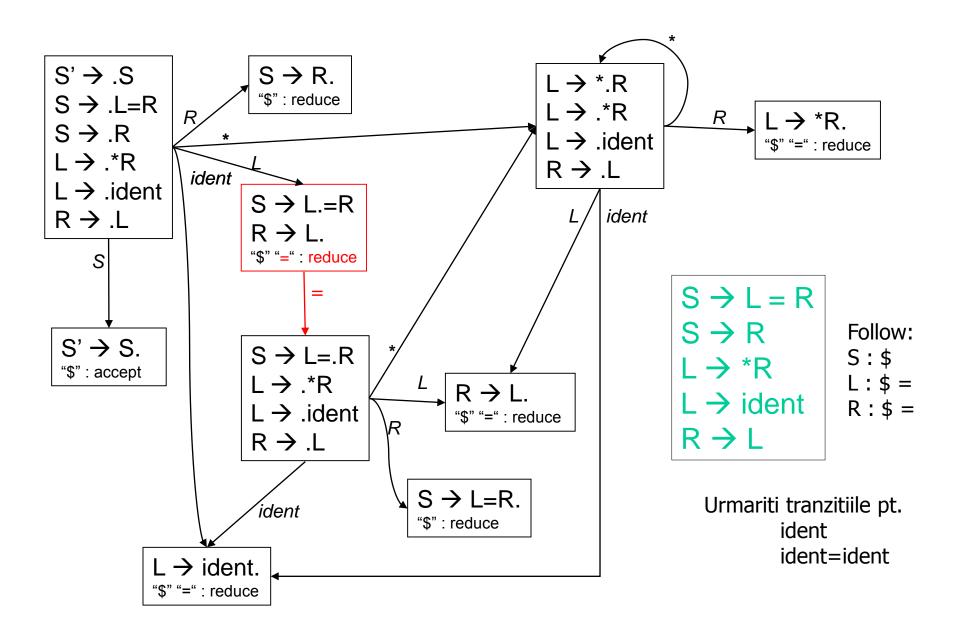
L este l-value, R este r-value, si * e dereferentiere de pointer.

Exemple:

```
ident
*ident
ident = *ident
**ident = ident
```

DFA pentru SLR

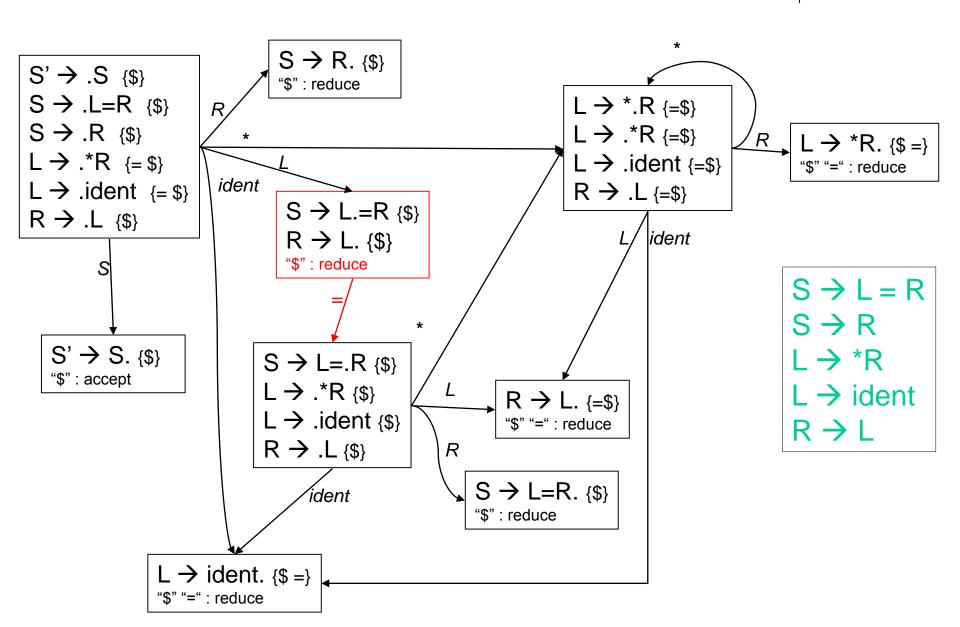
LALR(1)

- SLR: Decizia de reduce pentru "X-> β " se face doar daca urmatorul simbol e in FOLLOW(X)
- LALR(1): Fiecare productie are un set de simboli care ii pot urma. "X-> β , S" se reduce doar daca urmatorul simbol e in S.
- Seturile se pot calcula prin aplicarea recursiva a regulilor:

S' →.S, {\$}	B→ a.Aβ c in FIRST(β) $A \rightarrow .X\delta , \{c\}$	$B \rightarrow a.A\beta$, {c} $c \in FOLLOW(\beta)$ $\beta \rightarrow * \epsilon$ $A \rightarrow .X\delta$, {c}	$X \rightarrow a.X\beta$, c $X \rightarrow aX.\beta$, c
$S' \rightarrow .S$, {\$} $S \rightarrow .L=R$ $S \rightarrow .R$ $L \rightarrow .*R$ $L \rightarrow .ident$ $R \rightarrow .L$	$S' \rightarrow .S, \{\$\}$ $S \rightarrow .L=R$ $S \rightarrow .R$ $L \rightarrow .*R, \{=\}$ $L \rightarrow .ident, \{=\}$ $R \rightarrow .L$	$S' \rightarrow .S , \{\$\}$ $S \rightarrow .L=R , \{\$\}$ $S \rightarrow .R , \{\$\}$ $L \rightarrow .*R , \{=\$\}$ $L \rightarrow .ident , \{=\$\}$ $R \rightarrow .L , \{\$\}$	L → .ident, {= \$} L → ident. , {= \$}

DFA pentru LALR

Limitari LALR(1)

 Exista gramatici ce pot fi recunoscute cu un singur simbol "lookahead", dar nu de algoritmul LALR(1)

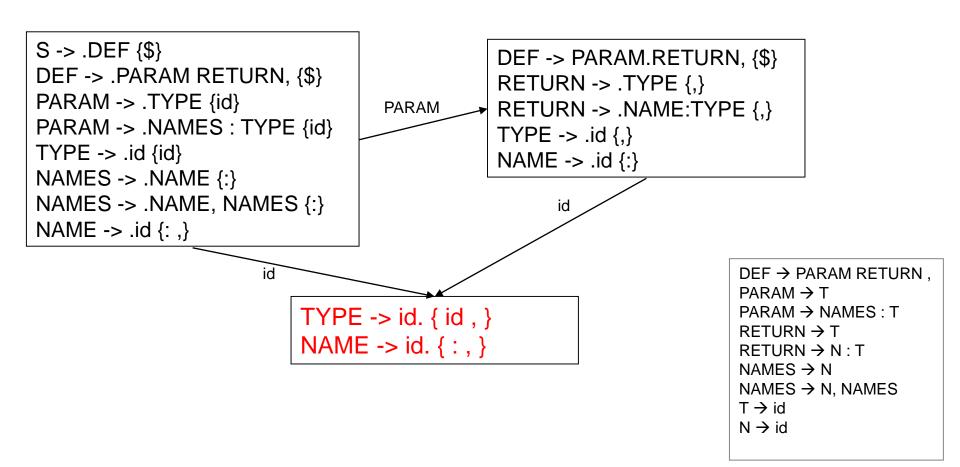
DEF → PARAM RETURN,	Exemple	•
PARAM → T	_/.cp.rc.	
PARAM → NAMES : T	"id id," → "T T,"	Int String,
RETURN → T	. ,	inc samg,
RETURN → N : T	"id,id:id id," $\rightarrow$ "N,N:T T,"	a,b:Int String,
NAMES → N	"id id:id," $\rightarrow$ "T N:T,"	a result:String,

NAMES $\rightarrow$ N, NAMES $T \rightarrow id$ LALR(1) nu poate separa T de N $N \rightarrow id$ atunci cand sunt urmate de caracterul ","

Limitari LALR(1)

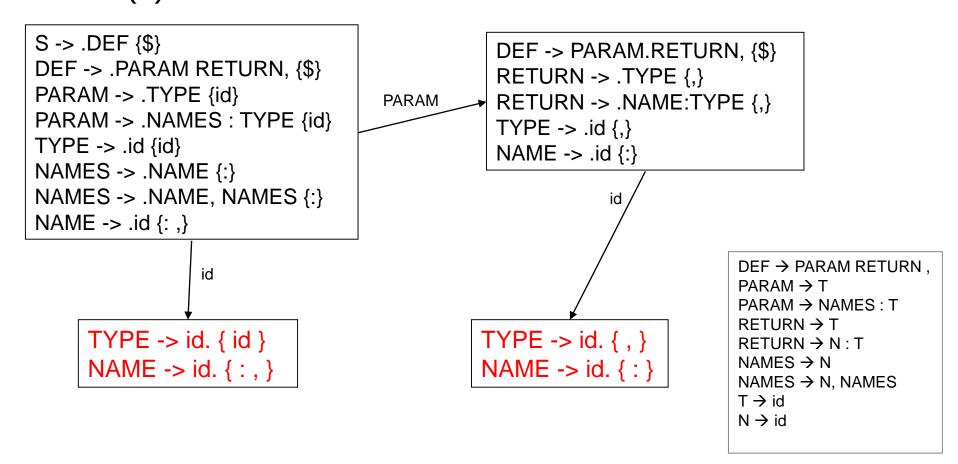
O portiune din automatul LALR:

LR(1) vs. LALR(1)

Solutia – doua contexte diferite pornind de la aceleasi elemente LR(0):

Parsarea LR(1)

- Scoate cel mai mult posibil din 1 simbol de lookahead
- Gramatica LR(1) = analizabila de un parser shift/reduce cu lookahead 1
- Analiza LR(1) foloseste concepte similare cu LR(0)
  - Starile parserului = multimi de elemente LR(1)
  - Element LR(1) = element LR(0) + simbol lookahead care poate urma dupa productie
    - Element LR(0): $S \rightarrow ... S + E$
    - Element LR(1): $S \rightarrow ... S + E_{,+}$
    - Lookahead are impact doar asupra operatiilor REDUCE, care se pot aplica doar atunci cand lookahead = input

 $S \rightarrow S \cdot + E + +,$ $S \rightarrow S + \cdot E$ num

Stari LR(1)

- Stare LR(1) = multime de elemente LR(1)
- Element LR(1) = $(X \rightarrow \alpha \cdot \beta, y)$
  - Insemnand: α este deja pe varful stivei, ma astept sa urmeze in continuare β y
- Notatie prescurtata
  - $(X \rightarrow \alpha \cdot \beta, \{x1, ..., xn\})$
  - inseamna:
    - $(X \rightarrow \alpha . \beta , x1)$
    - • •
    - $(X \rightarrow \alpha . \beta , xn)$
- Trebuie sa extindem operatiile 'inchidere' si 'goto'

Inchidere LR(1)

- Operatia de inchidere LR(1) :
  - Incepem cu Inchidere(S) = S
  - Pentru fiecare element din S:
    - $X \rightarrow \alpha \cdot Y \beta$, z
    - si fiecare productie Y → γ, adaugam urmatorul element la inchiderea lui S: Y → . γ , FIRST(βz)
  - Repetam pana nu mai sunt schimbari
- Similar cu inchiderea LR(0), dar tine cont si de simbolul de lookahead

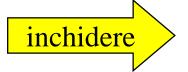

Starea de start LR(1)

- Starea initiala : incepem cu (S' → . S , \$),
   apoi aplicam operatia de inchidere
- Exemplu: gramatica sumelor

$$S' \rightarrow S \$$$

 $S \rightarrow E + S \mid E$
 $E \rightarrow num$

$$S' \rightarrow .S, \$$$

 $S \rightarrow .E + S, \$$
 $S \rightarrow .E, \$$
 $E \rightarrow .num, +, \$$

Operatia 'Goto' in LR(1)

- Operation goto = descrie tranzitii intre stari LR(1)
- Algoritm: pentru o stare S si un simbol Y (ca si la LR(0))
  - Daca elementul [X $\rightarrow \alpha$ Y β , a] este in I, atunci
  - Goto(I, Y) = Inchidere ([X $\rightarrow \alpha$ Y $\cdot \beta$,a])

Gramatica:

$$S' \rightarrow S \$$$

 $S \rightarrow E + S \mid E$

$$S \rightarrow E , \$$$

$$S \rightarrow E , \$$$

 $E \rightarrow num$

Goto(S1, '+') S2

Inchidere(
$$\{S \rightarrow E + . S, \$\}$$
)

Intrebari

1. Calculati: Inchidere $(I = \{S \rightarrow E + ... S, \$\})$

2. Calculati: Goto(I, num)

3. Calculati: Goto(I, E)

Gramatica

 $S' \rightarrow S$ \$

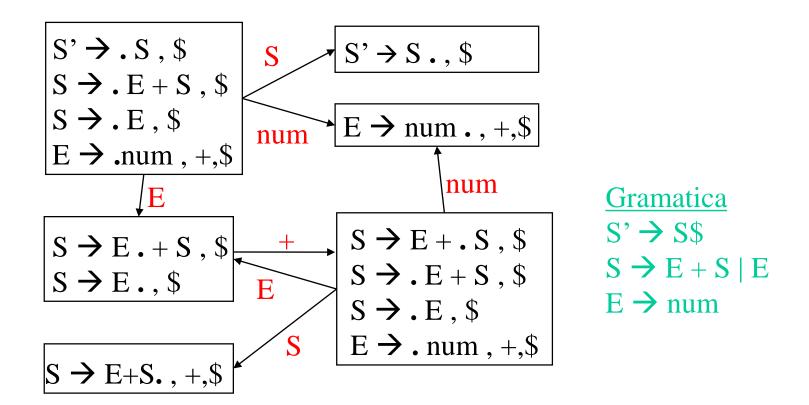
 $S \rightarrow E + S \mid E$

 $E \rightarrow num$

Construirea AFD pt. LR(1)

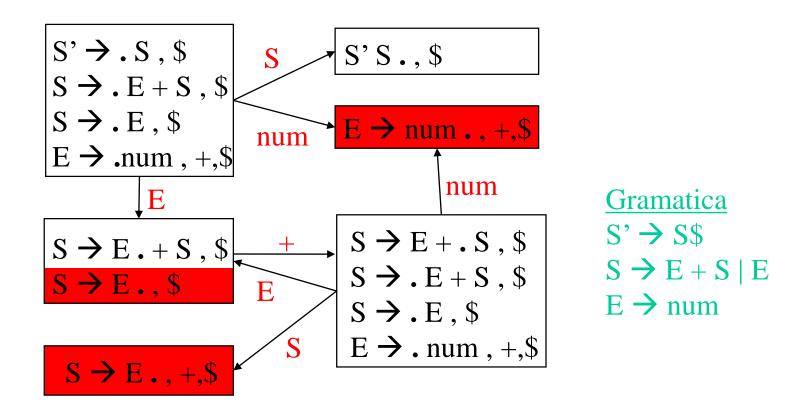
• Daca S' = goto(S,x) atunci adauga arc etichetat x de la S la S'

Reducerile in LR(1)

• Reducerile corespund elementelor LR(1) de forma (X $\rightarrow \gamma$, y)

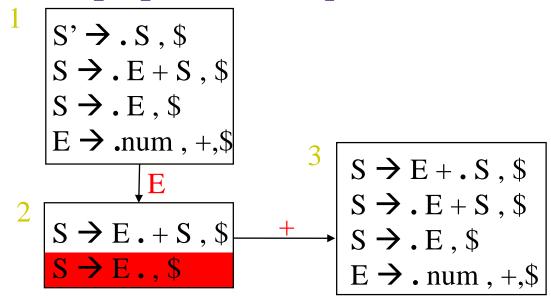

Construirea tabelelor LR(1)

- La fel ca la LR(0), cu exceptia reducerilor
- Pentru o tranzitie S → S' pe terminalul x:
  - Action[S,x] = Shift(S')
- Pt. o tranzitie $S \rightarrow S'$ pe neterminalul N:
  - Goto[S,N] = S'
- Daca I contine $\{(X \rightarrow \gamma , y)\}$ atunci:
  - Action[I,y] = Reduce(X $\rightarrow \gamma$)

LR(1) Exemplu de tabela

Gramatica $S' \rightarrow S$ \$ $S \rightarrow E + S \mid E$ $E \rightarrow num$

Fragment din tabela de parsare

+	\$	E	
1			g2
2	s3	S→E	

Analizoare LALR(1)

- Problema principala cu LR(1): prea multe stari
- Parsarea LALR(1) (aka LookAhead LR)
  - Construieste AFD LR(1) si apoi reuneste orice doua stari LR(1) a caror elemente sunt identice cu exceptia lookahead-ului
  - Produce in practica tabele mult mai mici
  - Teoretic mai putin puternic decat LR(1), practic diferentele se intalnesc foarte rar
- Gramatica LALR(1) = o gramatica a carei tabela de parsare LALR(1) nu are conflicte
- Limbaj LALR(1) = un limbaj ce poate fi definit de o gramatica LALR(1)

Parserele LALR

- LALR(1)
  - In general, cam acelasi numar de stari ca si SLR (mult mai putine ca LR(1))
  - Dar, cu "putere de analiza" comparabila cu LR(1) (mult mai bine decat SLR)

LR(0) vs.SLR vs. LR vs. LALR

- LR(0) cand se poate reduce reduce indiferent de lookahead
- SLR(1) reducem A->u doar pt. terminalii a ∈ FOLLOW(A)
- LR(1) imparte starile a.i. sa includa si informatie de 'prefix'
- LALR(1) uneste starile care difera doar prin multimea lookahead/FOLLOW (face reuniune pe multimi)
- LR(0)<SLR(1)<LALR(1)< LR(1)
- yacc/bison e LALR

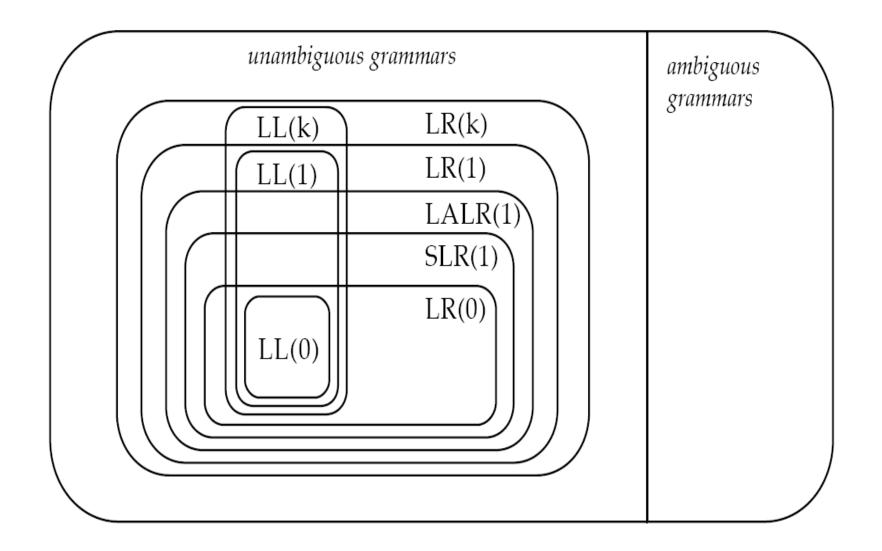

Limbaje LL vs. LR

- Stim ca unele gramatici nu sunt LL(k) dar pot fi transformate. Exista limbaje LL(k) ce nu sunt LR(k)?
- L = { $x^{2n}y^{2n}e$, $x^{2n+1}y^{2n+1}o$ }
  - LL(k) nu se descurca, oricare ar fi k
  - LR(1) se descurca asteapta sa citeasca 'e' sau 'o'
  - Puteti scrie gramatica? Care e dif. LL(k) vs LL(∞)?
- Totusi, LL(∞) e la fel de puternic ca LR(∞)!
- LR(1) ~ aut. cu stiva <u>determinist</u>; mai slab ca LL(∞)

Clasificarea analizoarelor

Automatizarea procesului de parsare

- Se poate automatiza:
  - Construirea tabelelor de parsare LR/LL
  - Construirea parserelor shift-reduce/top-down bazate pe aceste tabele
- Generatoarea de parsere LALR(1)
  - yacc, bison
  - In practica, nu e diferenta mare fata de LR(1)
  - Tabele de parsare mai mici decat LR(1)
  - Extind specificatia gramaticilor LALR(1) cu declaratii de precedenta, associativitate
  - Output: program de parsare LALR(1)

Asociativitatea

$$S \rightarrow S + E \mid E$$

 $E \rightarrow num$

$$E \rightarrow E + E$$

 $E \rightarrow num$

Ce se intampla daca incercam sa construim o tabela LALR?

$$E \rightarrow E + E$$

 $E \rightarrow num$

$$\begin{vmatrix}
E \rightarrow E + E, + \\
E \rightarrow E, + E, +, \$
\end{vmatrix}$$

$$1+2+3$$

shift/reduce conflict

shift: 1+ (2+3)

reduce: (1+2)+3

Asociativitatea (2)

- Daca un operator este asociativ stanga
  - Asignam o valoarea mai mare de precedenta daca e pe stiva de parsare decat daca e pe sirul de intrare
  - Deoarece precedenta stivei e mai mare, reducerea va fi prioritara (ceea ce e corect in cazul asociativitatii stanga)
- Daca operatorul e asociativ dreapta
  - Asignam o valoare mai mare daca e pe sirul de intrare
  - Deoarece sirul de intrare are precedenta, operatia de shift va avea precedenta (ceea ce e corect in cazul asociativitatii dreapta)

Precedenta

$$E \rightarrow E + E \mid T$$

 $T \rightarrow T \times T \mid \text{num} \mid (E)$

$$E \rightarrow E + E \mid E \times E \mid \text{num} \mid (E)$$

Ce se intampla daca incercam sa construim o tabela LALR?

$$E \rightarrow E \cdot + E \cdot \dots$$

 $E \rightarrow E \times E \cdot \dots +$

$$E \rightarrow E + E_{\cdot}, x$$

 $E \rightarrow E_{\cdot}x E, ...$

Shift/reduce conflict results

Precedenta: ataseaza indicatori de precedenta tokenilor Conflictul shift/reduce e resolvat astfel:

- 1. Daca precedenta token-ului de intrare mai mare decat ultimul terminal de pe stiva, favorizeaza 'shift'
- 2. Daca precedenta token-ului de intrare mai mica sau egala decat cea a ultimului terminal de pe stiva, favorizeaza 'reduce'

Automatizarea procesului de parsare - ANTLR

- Problema principala la LL rescrierea gramaticii
- recursivitatea stanga
  - Foloseste notatie EBNF, mai usor de evitat recursivitatea stanga
- factorizarea stanga
  - Foloseste predicate sintactice -> backtracking izolat pt. a evita rescrierea gramaticii sau cresterea lookahead-ului
- Ambiguitati
  - rezolvate in YACC cu precedenta/asociativitate
  - Rezolvate in ANTLR tot cu predicate (semantice)

Sumar – analiza LL/LR

- Tabelele de parsare LL
  - Neterminali x terminali → productii
  - Calculate foliosind FIRST/FOLLOW
- Tabelele de parsare LR
  - Stari LR x terminali → action {shift/reduce}
  - Stari LR x neterminali → goto
  - Calculate folosind inchideri/operatii goto pe stari LR
- Spunem ca o gramatica e:
  - LL(1) daca tabela LL(1) nu are conflicte
  - La fel si la LR(0), SLR, LALR(1), LR(1)

Tratarea erorilor

- Detectie
  - Exista erori de sintaxa ?
  - Care este locul erorii?
- Recuperare din eroare
  - Care sunt toate erorile de sintaxa?
  - Continua analiza dupa prima eroare.
- Corectarea erorilor
  - Furnizeaza un arbore sintactic partial corect

Detectia erorii

- Primul caracter ce nu poate fi parsat nu este neaparat locul erorii
  - Exemplu: lipsa unui terminator ; } raportata
     ca o eroare in instructiunea urmatoare
- Cel mai bine detectia imediata
  - cand simbolul gresit apare ca lookahead
- Mai usor de implementat
  - cand se face Match / Shift
- Strong-LL(k) vs. full LL(k)

Recuperare din eroare

- LR se completeaza casutele lipsa cu actiuni ce trateaza eroarea (manual!)
  - De ex. modul "panica": scaneaza pana la urmatorul token ce ar putea termina o productie (i.e ; } end)
- LR error token
  - Se pune in varful stivei un token special, error
  - Se adauga reguli de tratat eroarea de ex. Statement → error;
  - Se scot stari de pe stiva stari pana se poate face o reducere
- LL FOLLOW set
  - Se citeste intrarea pana apare primul token din FOLLOW()
  - Pentru productia curenta, sau si pentru cele de deasupra din stiva

Corectarea erorilor

- Se insereaza / sterg numarul minim de tokeni pentru a obtine un sir din limbajul descris e gramatica.
- Unii algoritmi doar insereaza tokeni (pentru a putea parsa un text incomplet).
  - vezi Jacobs / Grune Parsing Techniques

LL vs. LALR

- LL mai usor de scris 'de mana'; LALR, doar cu generatoare de parsere
  - Un generator te poate ajuta sa gasesti conflicte in gramatica
- LL mai simplu, ceva mai usor de depanat
- LALR poate parsa mai multe gramatici
  - dar orice limbaj de programare 'normal' poate fi parsat cam la fel de usor cu LL si LALR
- Conditionare gramatica trebuie transformata pentru LL (vezi recursivitate stanga...)
  - Daca te descurci cu expresiile, restul e mai usor
  - Dar gramaticile LL tind sa fie mai mari...

LL vs. LALR (cont)

- Actiunile semantice mai simple in LL
  - Cod executat oricand in timpul parsarii unei productii, nu doar la momentul reduce
  - Se pot folosi nume de variabile pentru atribute
  - Mai multe amanunte la analiza semantica
- Recuperarea din eroare e mai simpla in LL
- Eficienta viteza de rulare si memoria consumata sunt comparabile, in general
  - Pt parsere generate automat
- In cele din urma, e o problema de disponibilitate a uneltelor – fiecare foloseste un 'parser generator' potrivit pentru limbajul pe care il utilizeaza.

Arbori sintactici

- "Abstract syntax trees"
- Arbori de parsare simplificati, fara nodurile suplimentare care nu adauga informatie
- Reprezinta 'gramatica initiala' si nu gramatica scrisa de noi.
- Este 'good engineering' sa construim arborii sintactici din "actiunile semantice" ale parserelor
  - Pastreaza in fisierele cu gramatica doar descrierea limbajului
  - E gresit sa faci prea multe lucruri odata, din acelasi cod

Backup slides

Algoritmi generici de parsare

GLR (Tomita)

- Suporta gramatici non LR(1), ambigue
- Automat nedeterminist
- Duplica stiva in cazul unui conflict shift/reduce

```
Exemplu:
```

Gramatica: $S \rightarrow v = E ; E \rightarrow E + E ; E \rightarrow id$

La intrare: $v=id_1+id_2+id_3$ \$

$$v=E+E \cdot +id_3$$
\$ $v=E+E+ \cdot id_3$ \$ (shift)
 $v=E+E+ \cdot id_3$ \$ (reduce)

GLR (Tomita)

- Reducerea numarului de stari
  - Combina prefixele comune
  - Combina stivele ce se termina in aceeasi stare
  - Rezultatul stiva sub forma de graf orientat

$$v=E+E+ . id_3$
 $v=E+ . id_3$
 $v= < E+E+ . id_3$$$$$

- Complexitatea?
- Arborele sintactic e disponibil doar la sfarsitul parsarii

Algoritmi generici top-down

- Unger (1968)
- Acopera limbajele independente de context.
- Divide et impera

```
Exemplu: S→ABC | DE ; input: pqrs
```

Subprobleme:

```
A \rightarrow p, B \rightarrow q, C \rightarrow rs D \rightarrow p, E \rightarrow qrs

A \rightarrow p, B \rightarrow qr, C \rightarrow s D \rightarrow pq, E \rightarrow rs
```

 $A \rightarrow pq$, $B \rightarrow r$, $C \rightarrow s$ $D \rightarrow pqr$, $E \rightarrow s$

- Trebuie detectate derivarile care pot forma bucle.
- Complexitate?

Algoritmi generici bottom-up

- CYK (Cocke-Younger-Kasami, 1967)
- Acopera limbajele independente de context.
- Reducerea gramaticilor la forma normala Chomsky
   Toate regulile de forma A→a sau A→BC
   A→ε|γ; B→a A β se transforma in
   B→a A' β; B→aβ; A'→γ
- Programare dinamica
- Complexitate?